

2020 – A családok támogatásának költségvetése

A kormány által előterjesztett 2020-as költségvetés fókuszában a családvédelmi akcióterv végrehajtása áll. Az a célunk, hogy Magyarország családbarát hely legyen, számunkra a gyermek az első. Kiemelt célunk az is, hogy a magyar gazdaság eredményeit egy lassuló európai gazdasági környezetben is meg tudjuk tartani. Ezt szolgálja a gazdaságvédelmi akcióterv. A fentiekben túl meggyőződésünk, hogy a további gyarapodás legfontosabb előfeltétele a biztonság, ezért a honvédelemmel és a közbiztonsággal kapcsolatos kiadások még nagyobb hangsúlyt kapnak a jövő évi költségvetésben.

Magyarország kormányát a 2020-as költségvetés összeállításakor a családbarát Magyarország célja vezérelte. Már ma is igaz ugyan, hogy Európában a nemzeti össztermékhez képest Magyarországon a legmagasabb a családtámogatások aránya, de további lépéseket tartunk szükségesnek. Éppen ezért a jövő évben közel 2228 milliárd forint áll majd rendelkezésre a magyar családok támogatására. Ez közel 224 milliárd forinttal magasabb az idei összegnél.

A fentieknek megfelelően 2020-tól elérhető a családvédelmi akcióterv összes intézkedése. Biztosítjuk a pénzügyi fedezetet a babaváró támogatásra, a csok kedvezményes hitel bővítésére, a gyermekes családok jelzáloghitelének átvállalására és a nagycsaládok autóvásárlási programjára, valamint a bölcsődeépítésekre. Január 1-jétől lép hatályba a négygyermekes anyák személyi jövedelemadó-mentessége, valamint a nagyszülői GYED is. Mindezekben túl az ingyenes tankönyvellátás a 2020/2021-es tanévtől teljes körűvé válik.

Az Európát sújtó bevándorlás továbbra is a legfontosabb politikai kérdés marad. A migráció számunkra nem lehetőséget, hanem kulturális, gazdasági és közbiztonsági kockázatot jelent. Éppen ezért a jövő évi költségvetésben ismét jelentősen emeljük a közbiztonságra és a honvédelemre szánt forrásokat. Utóbbi ráfordítások a jövő évben 2010-hez képest több mint kétszeresükre nőnek.

Folytatjuk az adócsökkentés politikáját. A cél továbbra is a munkát terhelő adók, valamint a vállalkozások és családok adóterheinek csökkentése. Éppen ezért jövőre minden eddiginél nagyobb összeg, 380 milliárd forint jut a családi adókedvezményre és az első házaspár kedvezményére. A falusi CSOK nyújtotta támogatás és kedvező hitellehetőség mellett adó-visszatérítési támogatást biztosítunk a kistelepüléseken az új lakóingatlant építők, valamint a használt lakóingatlant felújítók és bővítők esetében, 5 millió forint összegig. Közel 40 ezer vállalkozás számára fontos változás, hogy a kisvállalati adó (KIVA) kulcsa 2020. január 1-jétől 12%-ra csökken. A hazai turizmus versenyképességének erősítése érdekében a kereskedelmi szálláshely szolgáltatás ÁFA-szintje a jelenlegi 18%-ról 5%-ra csökken.

A 2020-as költségvetésben minden kiemelt terület több forrással gazdálkodhat, mint az idejében. 2010-hez képest pedig a családok támogatására 1261 milliárd forinttal, a nyugdíjakra 840 milliárd forinttal, az államháztartásban dolgozók bérére 1455 milliárd forinttal, a védelmi és rendvédelmi kiadásokra pedig 723 milliárd forinttal magasabb összeg jut.

A fenti intézkedések alapja a gazdasági stabilitás. A magyar az egyik legdinamikusabban növekvő gazdaság egész Európában. Ugyanakkor a magyar gazdaságnak is számos potenciális veszélyforrással kell szembenéznie. A globális növekedés a legfrissebb adatok szerint lelassult, a kereskedelmi feszültségek állandósulni látszanak, az euró-zóna növekedési előrejelzései is óvatosságra intenek. Ugyanakkor 2020-ban romló külpiazi körülmények között is változatlan a célunk, hogy a magyar gazdaság növekedésének üteme legalább 2 százalékponttal haladja meg az európai növekedés átlagát. Ezt a célt szolgálja a kormány

által nemrég elfogadott gazdaságvédelmi akcióterv is, melynek köszönhetően a GDP-növekedés üteme várhatóan 2020-ban is 4% körül alakul.

Továbbra is fontos célnak tekintjük a teljes foglalkoztatást: azt szeretnénk elérni, hogy mindenki, aki akar és tud, dolgozhasson Magyarországon, és ez meg is érje neki. A foglalkoztatottak száma már ma is közel 4,5 millió fő, miközben a 3,5%-os munkanélküliség a legalacsonyabb a rendszerváltás óta. Mindezt úgy valósítottuk meg, hogy Magyarország immáron hét éve teljesíti a költségvetési hiánycélra vonatkozó, úgynevezett maastrichti kritériumot. Az államadósság 2010 óta folyamatosan csökken, és a vonatkozó alkotmányos szabálynak megfelelően a jövő évben is ez a célunk.

A 2020-as költségvetéssel azt szeretnénk elérni, hogy Magyarország tovább erősödjön, és ezt minden magyar ember érezze is a mindennapokban.

A KORMÁNYZAT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK FŐ VONÁSAI, AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALAKULÁSA A 2020. ÉVBEN

I. A kormányzat gazdaságpolitikája

A kormány következetes gazdaságpolitikája tartós növekedési pályára állította a magyar gazdaságot és megteremtette az Európai Unió átlagát érdemben meghaladó gazdasági teljesítmény alapjait. Magyarország belső növekedési motorjai stabilak, a gazdaság bővülési potenciáljára a külső környezet változása jelenthet kockázatot.

A gazdasági fundamentumok 2020-ra stabil, kiegyensúlyozott és fenntartható növekedési trendet valószínűsítene, a GDP bővülése várhatóan dinamikus marad.

Előretekintve ugyanakkor magas a kockázata annak, hogy a korábbi évekhez képest tartósan alacsonyabb ütemű bővülési periódus köszönt be a világkereskedelmi partnereinknél, ami szűkítheti a magyar gazdaság mozgásterét. Fel kell tehát készülni arra, hogy a nemzetközi gazdasági környezet romlása miatt a magyar gazdaságot tovább kell erősíteni annak érdekében, hogy 2020-at követően is biztosítva legyen a folyamatos, az Európai Unió átlagát 2%-kal meghaladó hazai gazdasági bővülés.

A kiegyensúlyozott növekedés fenntartásához erős társadalom szükséges, ezért a családok helyzetének megerősítése olyan nemzetstratégiai cél, melyhez – hazánk 2010 óta nyújtott teljesítményének eredményeként – a gazdaságpolitikai eszközök minden eddiginél nagyobb mértékben járulnak hozzá.

A gazdaságpolitika középpontjában a magyar családok támogatása, valamint a gazdasági eredmények fenntartása és védelme áll 2020-ban.

A 2013. évi növekedési fordulat óta a magyar gazdaság stabil és kiegyensúlyozott növekedési pályán mozog, hazánk teljesítményéhez a legtöbb ágazat pozitívan járult hozzá, a bővülést nem az eladósodás táplálja. A bruttó hazai össztermék (a továbbiakban: GDP) 2015-ben 3,5%-kal, 2016-ban 2,3%-kal, 2017-ban 4,1%-kal, 2018-ban pedig 4,9%-kal bővült reálértelmeben. A kormányzati intézkedéseknek köszönhetően a GDP-növekedés dinamikus marad, így annak üteme 2019-ben és 2020-ban is várhatóan 4% lehet.

A költségvetési és pénzügyi egyensúly elérésére irányuló törekvések következtében a költségvetési hiány 2012 óta stabilan a GDP 3%-a alatt teljesül, 2018-ban a kormányzati szektor hiánya a tervezett 2,4%-os szinthez képest kedvezőbben alakult, a GDP 2,2%-át tette ki. Az államadósság GDP-hez viszonyított aránya fokozatosan csökkenve 70,8% alá mérséklődött tavaly.

A magyar gazdaság növekedési potenciálját erősíti a kormány kezdeményezésére 2016 végén megkötött béremelési és adócsökkentési megállapodás, amely a munkaalapú társadalom építésére irányuló törekvések egyik legjelentősebb eleme. Egyszerre jelenti a bérfelzárkózást, illetve a vállalatok hatékonyságjavító törekvéseinek párhuzamos ösztönzését, ami által tovább erősödhet a magyar gazdaság munkahelyteremtő és munkaerő-megtartó, illetve jövedelemtermelő- és versenyképessége. A szociális hozzájárulási adó kulcsának jövő évi várható további csökkenése szintén hozzájárul a kedvező folyamatok fenntartásához.

A kormány intézkedéseinek és a piaci folyamatoknak köszönhetően – elsősorban a hazai elsődleges munkaerőpiac bővülő foglalkoztatásának eredményeként – a foglalkoztatottak száma megközelítette a 4,5 millió főt, a munkanélküliségi ráta 3,5%-ra csökkent.

Az erőteljes munkaerő-kereslet eredményeként az elkövetkező időszakban is kedvező folyamatok érvényesülhetnek, folytatódhat a foglalkoztatás bővülése, a munkanélküliségi ráta

csökkenése és a bérek dinamikus emelkedése, amelynek eredményeként a reálkeresetek 2018-ban 2010-hez képest már 41%-kal magasabb szinten álltak, így a háztartások jövedelmi helyzete tovább javulhat.

Előretekintve megállapítható, hogy – az óvatossági motívumok folyamatos enyhülésén túl – a kedvező munkapiaci trendek fennmaradása, a minimálbér és a garantált bérminimum jelentős növelése, valamint a kormányzati életpályaprogramok továbbvitele következtében folytatódik a háztartások fogyasztásának növekedése.

Az áremelkedés mértéke 2,8% lehet 2020-ban. Az egyszeri tényezők bázisba épülésével, valamint az unió felől érkező mérsékeltebb árbegyűrűződés eredményeként az infláció alacsony maradhat, amit támogat a várakozások horgonyozottsága is.

A háztartások beruházásaival összefüggésben a lakáspiacon beindult kedvező tendenciák várhatóan fennmaradnak. A stabilan alacsony kamatkörnyezet és az emelkedő reáljövedelmek mellett a családi otthonteremtési kedvezmény és a folyamatban lévő építkezéseknél a kedvezményes lakásáfa változatlanul lendületet ad a fejlesztéseknek, továbbá a preferált kistelephelyeken az áfa-visszatérítési támogatás segítheti a lakásberuházásokat. A vállalati beruházásokat illetően várhatóan folytatódik az erőteljes növekedési dinamika, amelyet jelentősen támogat a 9%-ra csökkentett – uniós összehasonlításban legalacsonyabb – egységes társasági adókulcs, valamint az elmúlt időszakban bejelentett számos nagy volumenű fejlesztés is. Az állami beruházások dinamikáját számottevően meghatározza a 2014-20-as uniós költségvetési ciklus forrásainak felhasználása, az ezekhez kapcsolódó beruházási teljesítmény erősödése.

Előretekintve a külkereskedelem további bővülése várható a következő években. Az export szempontjából bár kedvezőtlen, hogy a külső kereslet kevésbé támogatja a bővülést, ugyanakkor a már bejelentett, az elkövetkező évek során megvalósuló, több mint 3000 milliárd forint összértékű vállalati nagyberuházások révén jelentősen – világpiacon részesedést is növelően – bővíthet az exportteljesítmény. Emellett a járműiparban a tavalyi évben a termelést átmenetileg hátráltató tényezők oldódása is segítheti az export növekedését.

Magyarország 2010 óta nyújtott teljesítményét hazai és nemzetközi téren egyaránt elismerik. A makrogazdasági stabilizáció, a külső és belső egyensúly helyreállítása, valamint számos kormányzati intézkedés hozzájárult a befektetők hazánkba fektetett bizalmának erősödéséhez. A kedvező folyamatoknak köszönhetően a nemzetközi hitelminősítő ügynökségek, a Standard & Poor's és a Fitch Ratings, egy kategóriával feljebb, a BBB osztályba sorolta hazánk minősítését.

Az eddig elért eredményekre építve – Magyarország növekedési képességének hosszú távú megőrzése érdekében – a gazdaságpolitika legfontosabb feladatai közé tartozik a vállalatok versenyképességének és termelékenységének további javítása. Hazánk kilátásait több tényező alakítja 2020-ban. A kapacitásbővítő fejlesztések nem csak közvetlenül a beruházási aktivitást, hanem a termelés felfutásán keresztül hazánk kivitelét is érdemben serkenteni fogják. A gazdaság növekedését emellett számos kormányzati intézkedés ösztönzi.

A kormány családvédelmi akcióterve a magyar családok megerősítése mellett nemcsak a népesedési folyamatokra gyakorol kedvező hatást, hanem hozzájárul a magyar kistelephelyek erősödéséhez, a vidék versenyképességének javításához és támogatja a növekedési folyamatokat is.

A kormány gazdaságvédelmi akcióterve ösztönzi a hazai versenyképesség és termelékenység fokozását, hozzájárul a növekedési tartalékok feltárásához, valamint a külső kockázatok mérsékléséhez az elkövetkező években.

II. Az államháztartás céljai és keretei

1. Költségvetéspolitikai keretek

A kormány család- és gazdaságvédelmi intézkedéseket előtérbe helyező célkitűzéseinek megvalósításához biztosít stabil – és egyben a külső környezet változásaiból adódó kihívások és pénzügyi kockázatok kezelésére alkalmas – keretet hazánk jövő évi költségvetése.

Tekintve, hogy hazánk költségvetése alapjaiban határozza meg a családok mindennapjait, a gazdasági szereplők és az állami szervek működését, a költségvetés elfogadására idén is az Országgyűlés nyári szünete előtt kerül sor. Immár ötödik esztendeje a hatálybalépést megelőzően közel fél év biztosított a költségvetési számok és új intézkedések, valamint a pénzügyi mozgástér nyújtotta lehetőségek megismerésére.

Magyarország 2020. évi költségvetésének középpontjában – a Konvergencia Programban foglalt irányelvek mentén – a hiány és az államadósság további csökkentése, és – az egyensúlyos költségvetés felé történő közelítés mellett – a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása áll.

A kormány a 2020. évi európai uniós módszertan szerinti hiánycélt a GDP 1,0%-ában határozta meg, miközben az államadósság a hazai és uniós minimum előírásokat lényegesen meghaladó mértékben csökkenhet. Az adósságráta mérséklése mellett a korábbiaknál is erőteljesebben érvényesítendő cél – a finanszírozás biztonsága és a gazdasági növekedés támogatása érdekében – az államadósság növekvő mértékű hazai finanszírozása. Középtávon elérhető a lakossági állampapír állomány duplázása.

A kormány célja a fiskális biztonság megerősítése és fenntartása, melynek érdekében – a külső kockázatok kivédésére és kezelésére – a GDP 1%-át kitevő mértékben biztonsági tartalékokat képez az „Országvédelmi Alap” és a „Rendkívüli kormányzati intézkedések” előirányzatain.

A kormány az állam működése tekintetében – hasonlóan az idei és az előző évhez – 2020-ban is nullszaldós költségvetést készített. A közszolgáltatások – többek között a honvédelem, az oktatás és az egészségügy – költségét az állam továbbra is a működési bevételeiből finanszírozza. A nulla százalékos működési hiányt emellett 2020-ban is úgy kell elérni, hogy a fejlesztési források biztosítottak legyenek, ezáltal a GDP növekedése a 4%-os tartományban maradjon.

A kormány gazdaságpolitikáját szem előtt tartva a 2020. év főbb célkitűzések a következők:

- A családvédelmi akcióterv keretében – két lépcsőben – 2019-ben és 2020-ban bevezetésre kerülő intézkedések célja a gyermekvállalás minden eddiginél nagyobb mértékű ösztönzése, a fiatalok életkezdésének és otthonderemtésének támogatása, a nagycsaládosok erőfeszítéseinek elismerése, a családi élet és a munkavállalás közti egyensúly megerősítése, valamint a magyar kistelepülések megerősítése és modernizálása.
- A családok kiemelt támogatása mellett kormányzati prioritás a magyar gazdaság eredményeinek fenntartása és védelme az ország versenyképességének és termelékenységének növelésén keresztül. A kormány gazdaságvédelmi akcióterve biztosítja, hogy – a nemzetközi pénzügyi folyamatok és reálgazdasági kockázatok mellett – hosszú távon is fenntartható legyen hazánkban a folyamatos, az Európai Unió átlagát érdemben meghaladó gazdasági növekedés.
- A közfeladatot ellátók anyagi megbecsülésének növelése érdekében továbbra is kiemelt terület az életpályaprogramok folytatása további bérrendezésekkel.

- A kiszámítható és biztonságos időskor megteremtése érdekében a nyugdíjak vásárlóerejének megőrzése mellett hangsúlyos kormányzati cél, hogy az uniós átlag feletti gazdasági növekedésből a nyugdíjasok is minél nagyobb arányban részesüljenek.
- Az Európát fenyegető bevándorlás, az azzal járó terrorveszély és a közbiztonságot érintő hátrányos következmények miatt továbbra is az egyik legfontosabb kihívás Magyarország és a magyar emberek biztonságának fenntartása. A kormány ezért továbbra is biztosítja a közbiztonság megerősítéséhez és a honvédelem fejlesztéséhez szükséges forrásokat.

A család- és gazdaságvédelmi célkitűzések megvalósítását, a hiány- és az adósságcsökkentés teljesíthetőségét garantálja a korábbi évek előrelátó és konzervatív tervezési irányelveinek továbbvitele, a fegyelmezett költségvetési politika folytatása.

2. A Kormány által prioritásként kezelt főbb területek és fontosabb változások

a) A magyar családok támogatása, a családalapítás és gyermekvállalás ösztönzése

A demográfiai értelemben vett önfenntartó nemzet legnagyobb értéke és legfontosabb erőforrása a család, így csak a gyermekvállalást és a gyermeknevelést segítő családpolitika szolgálhatja érdemben hazánk céljait.

Magyarország jövőjének és függetlenségének záloga a célzott, és egyben rugalmas családtámogatási rendszer, mely a különböző élethelyzetekre különböző megoldási lehetőségeket kínál, miközben ösztönzi a gyermekvállalást és segíti annak összehangolását a munkavállalással.

A családbarát Magyarország építésének fontos eleme a családvédelmi akcióterv, melynek középpontjában a gyermekvállalással összefüggő akadályok elhárítása, az otthonteremtés támogatása, a nagycsaládosok erőfeszítéseinek elismerése, a gyermeknevelés és a munkavállalás közti egyensúly megteremtése, valamint a magyar kistelepülések megerősítése áll.

A kormány a népesedési fordulat elérését és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javítását is célul tűzte ki a családokat középpontba helyező stratégia megalkotásával. Ennek végrehajtása 2019-ben kezdődik, és 2020-ban folytatódik olyan intézkedések bevezetésével, melyekkel az állam minden korábbinál nagyobb mértékben támogatja a fiatalok családalapítási és gyermekvállalási terveinek a megvalósítását.

A családok támogatásának fedezete a költségvetésben rendelkezésre áll, szem előtt tartva, hogy a családvédelmi akcióterv keretében idén induló intézkedések 2020-ban futhatnak fel.

A fiatalok felelős életkezdéséhez és otthonteremtéséhez járul hozzá a kormány a 2019. július 1-jétől igénybe vehető babaváró támogatással, a kamattámogatott lakáscélú kölcsön kiterjesztésével és a többgyermekes családok lakáscélú jelzáloghitel-tartozásainak csökkentésével.

A Magyar Falu Program keretében bevezetésre kerülő családok otthonteremtési kedvezményének (Falusi CSOK) célja a preferált kistelepülések élhetőbbé tétele, a minőségi lakhatási feltételek megvalósulásának segítése.

Emellett a nagycsaládosok mindennapi életének megkönnyítését segíti a kormány a megfelelő befogadóképességű személygépkocsi megvásárlásának támogatása révén is.

A családvédelmi akcióterv keretében 2020. január 1-jétől az életük során legalább négy gyermeket nevelő nők mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól, valamint bevezetésre kerül a nagyszülői gyermekgondozási díj, melynek keretében lehetőség lesz arra, hogy a nagyszülő maradjon otthon az unokákkal.

A 2020. évi központi költségvetésben megjelenő, a családok védelmét, támogatását szolgáló források összege közel 2228 milliárd forint. A családpolitikai célú kiadásokat és kedvezményeket az indokolás mellékletében szereplő táblázat részletesen bemutatja.

A családok védelmét, gyarapodását szolgáló eszközrendszerben a központi költségvetésben megjelenő előirányzatokon túl ki kell emelni a családoknak nyújtott kedvezményes hitelfelvételi lehetőségeket, valamint a bölcsődefejlesztés céljára rendelkezésre álló jelentős európai uniós forrásokat.

A 2020. évben is több, a családokat segítő, kedvezményes hitelfelvételre lesz lehetősége a családalapításra készülő vagy gyermeket nevelő házaspároknak, amely keretében várhatóan mintegy 700 milliárd forint hitel kerülhet kihelyezésre. Alapvetően két kormányzati intézkedés teljesebbé válik a jövő évben.

A babaváró támogatás a gyermeket vállalókat célozza egy olyan kedvezményes hitelkonstrukcióval, amely a teljes kamatmentességtől a vissza nem térítendő támogatásig is terjedhet a hitel futamideje alatt született gyermekek számától függően. Ennek a programnak a keretében 2020-ban mintegy 420 milliárd forint hitel kihelyezésére kerülhet sor. A hitel, illetve támogatás nincs célhoz kötve, szabad felhasználású.

Az egész országban használt és új lakásvásárlásra a kétkisgyermekes családok 10, a három vagy többgyermekes családok akár 15 millió forint összegű hitelt tudnak igénybe venni támogatott, 3%-os kamattal. A CSOK hitel folyósítása 2020-ban meghaladhatja a 200 milliárd forintot. Kistelepülésen lakásvásárlással egybekötött bővítés, korszerűsítés esetén a kétkisgyermekes családok 10, a három vagy többgyermekes családok akár 15 millió forint összegű hitelt tudnak igénybe venni támogatott, 3%-os kamattal. Kistelepülésen meglévő lakás korszerűsítése esetén a két és háromgyermekes családok rendre 5, illetve 7,5 millió forint hitelt vehetnek fel támogatott, 3%-os kamattal. Az utóbbi két, Falusi CSOK-hoz kapcsolódó hitelfelvételi lehetőség keretében 80 milliárd forint kihelyezésére kerülhet sor.

A család és a munkavégzés összeegyeztetésének támogatása érdekében a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményrendszer további bővítésére kerül sor, ennek érdekében a bölcsődeépítési programra jelentős uniós források és kiegészítő jelleggel hazai források állnak rendelkezésre. Az intézkedés révén három év alatt 21 ezer új bölcsődei férőhely létesül, amelynek köszönhetően 2022-re minden, e lehetőséggel élni kívánó szülő bölcsődébe viheti a gyermekét.

A megújult finanszírozási rendszer kiszámítható környezetet biztosít az országosan megvalósuló férőhelybővítéssel együtt járó fejlesztéshez. A családi bölcsődék és a munkahelyi bölcsődék működtetéséhez a központi költségvetésben biztosított támogatás fajlagos összege emelkedik. Emellett a bölcsődei humánerőforrás megfelelő anyagi elismerésének biztosításához is hozzájárul a költségvetés.

A családvédelmi akcióterv mellett számos további intézkedés segíti a családok élethelyzetének megerősítését.

A kormány gazdaságvédelmi akcióterve is hozzájárul a lakáskörülmények javításához és a lakhatással összefüggő terhek mérsékléséhez, melynek keretében lehetőség nyílik a preferált kistelepüléseken áfa-visszatérítési támogatás igénybevételére – az eddigi otthonteremtési célú építés mellett – 2020. január 1-jétől felújításra és bővítésre is 5 millió forint összeghatárig.

A munka és a gyermeknevelés megbecsülésére épülő hazai adórendszerben a munkabért továbbra is Európa egyik legalacsonyabb személyijövedelemadó-kulcsa (15%) terheli, a gyermeknevelést pedig családi adó-, illetve járulékkedvezmény is segíti. Ennek keretében 2019-re – négy év alatt – a két gyermeket nevelő családok által érvényesíthető családi

kedvezmény mértéke a kétszeresére nőtt, így gyermekeként 20 ezer forintra emelkedett a havonta igénybe vehető adókedvezmény összege.

Az otthonápolást végzők erőfeszítéseinek elismeréseként a kormány tovább emeli az önellátásra képtelen hozzátartozójukat otthon ápolók ápolási és a gyermekek otthongondozási díját.

A nők családban betöltött szerepének elismerésére a kormány változatlanul biztosítja a 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők számára a korhatár alatti nyugellátás igénybevételének lehetőségét, illetve ennek fedezetét. A nők nyugdíjkorhatár előtti tehermentesítése segíti a családok gyermekvállalási hajlandóságának növekedését is.

A gyermekétkeztetés finanszírozásával a bölcsődétől az iskoláig biztosítja a kormány, hogy minden gyermek színvonalas étkeztetésben részesüljön, és minden rászoruló gyermek legalább napi egyszer – már az iskolai szünidőkben is – meleg ételhez jusson. Az állam a gyermekétkeztetést ellátó konyhák működtetése mellett, azok fejlesztéséhez, bővítéséhez és modernizálásához is hozzájárul a minőségi ellátás érdekében.

A tankönyvellátás ingyenessége teljes körűvé válik a 2020/2021. tanévtől azzal, hogy a köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatásában résztvevő valamennyi tanuló számára központilag biztosított az ingyenes tankönyvellátás. Az intézkedéssel már a 10-12. évfolyamosok és a 13-16. szakképzési évfolyamok tanulói is ingyen kapják a tankönyveket.

A hallgatói normatíva összege 2020-tól 166 600 forint/évre növekszik. A hallgatói juttatások emelkedő összege, a tanulmányi és szociális ösztöndíjak növelése hozzájárul a hallgatók és a szüleik felsőoktatási tanulmányokkal járó anyagi terheik enyhítéséhez.

A népesedési fordulat elérését célzó kormányzati intézkedések mellett, hogy minden eddiginél nagyobb mértékben ösztönzik a gyermekvállalást, segítik a gyermeknevelést és hozzájárulnak a jövő generációjának egészséges fejlődéséhez, erősítik a vidék versenyképességét és támogatják Magyarország gazdaságának bővülési folyamatait.

b) A magyar gazdaság kiegyensúlyozott növekedésének fenntartása

A pénzügyi és makrogazdasági stabilizáció eredményeként hazánk gazdasága a 2013-as növekedési fordulat óta dinamikusan – az uniós tagállamok átlagos növekedési ütemét érdemben meghaladóan – bővül. A kiegyensúlyozott növekedés – a fiskális stabilitás megőrzése mellett – hosszabb távon akkor tartható fent, ha – a külső körülmények kedvezőtlen változásaira felkészülve – tovább erősödik a gazdaság növekedési potenciálja.

A kormány – gazdasági eredmények védelmét középpontba helyező – gazdaságvédelmi akcióterve biztosítja, hogy a nemzetközi pénzpiaci folyamatok és reálgazdasági kockázatok mellett hosszú távon is fenntartható legyen a folyamatos, az Európai Unió átlagát 2%-kal meghaladó hazai gazdasági bővülés.

A versenyképesség és a termelékenység növelését ösztönző gazdaságvédelmi akcióterv elemei a következők:

— A 2016 végén megkötött béremelési és adócsökkentési megállapodás eredményeként 2019. július 1-jével 2 százalékponttal, 19,5%-ról 17,5%-ra tovább csökken a szociális hozzájárulási adó kulcsa, ami segíti a vállalkozásokat, ösztönzi a munkaerő-piaci folyamatok kedvező alakulását és támogatja a bérfelzárkózást.

— A magyar kisvállalatok fejlődésének és versenyképességének elősegítése érdekében 2020. január 1-jétől 1 százalékponttal, 13%-ról 12%-ra tovább mérséklődik a kisvállalati adó (kiva) mértéke.

- Az adórendszer egyszerűsítése érdekében folytatódnak az adóösszevonások és -megszüntetések. A kisvállalkozásokat érintő kedvezményes adónemek (kiva, kata) bevezetése következtében az elmúlt években számottevően csökkent az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) igénybevétele, ezért 2020-tól kivezetésre kerül ez az adózási forma. Ezzel párhuzamosan – az adórendszer töredezettségének csökkentése érdekében – a nyugdíjjárulék, a természetbeni egészségbiztosítási járulék, a pénzügyi egészségbiztosítási járulék és a munkaerő-piaci járulék helyett egységes járulék jelenik meg az adórendszerben.
- A vállalkozások likviditásának javítása és adminisztratív terheik mérséklése érdekében megszűnik a 100 millió forint éves árbevétel feletti vállalkozások adóelőleg-feltöltési kötelezettsége a társasági adó, az innovációs járulék, valamint az energiaellátók jövedelemadója esetében.
- A reklámadó 2020 és 2022 között felfüggesztésre kerül, azzal a céllal, hogy a digitális gazdaság adózása tükrözze a technológia fejlődésével járó előnyöket és az intézkedés ösztönözze a piac további bővülését.
- A turizmus-fejlesztés és a szálláshely-szolgáltatás régiós versenyképességének javítása érdekében 18%-ról 5%-ra mérséklődik a kereskedelmi-szálláshelyszolgáltatás áfakulcsa, valamint az ágazati fejlesztések finanszírozása céljából kiterjesztésre kerül ezen szolgáltatásokra a 4%-os turizmusfejlesztési hozzájárulás.
- A preferált kistelepüléseken 2020. január 1-jétől áfa-visszatérítési támogatás vehető igénybe 5 millió forint összeghatárig lakóingatlan építése mellett már bővítésre és felújításra is, ami segíti a magyar emberek és családok lakáskörülményeinek javítását, a lakhatással összefüggő terhek mérséklését, a kistelepülések lakásállományának modernizálását.
- A munkásszállók kialakítási programjának kiterjesztésével idén ősztől már a vállalkozásoknak is lehetősége nyílik munkásszállás-építési vagy -felújítási támogatás igénybevételeire, ami hozzájárul a munkavállalói elvárásoknak is megfelelő lakhatási körülmények biztosításához, és ezáltal – a vállalatok munkaerőigényéhez illeszkedően – a munkavállalók országon belüli mobilitásának ösztönzéséhez.
- A kedvező beruházási tendenciák fenntartása érdekében 500 millió forintról fokozatosan, 3 lépésben csökken a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó fejlesztési adókedvezmény értékhatára.
- A magyar vállalkozások finanszírozási forráshoz jutása és versenyképességük javítása érdekében 2020-ban 10 milliárd forintot tartalmaz a költségvetés a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. tőkeemelésére.
- A mezőgazdasági ágazat fejlesztése és a vállalati hitelezés élénkítése érdekében 5 milliárd forint áll rendelkezésre 2020-ban az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány tőkeemelésére.
- A hazai agrárium erősítése érdekében 2020 és 2030 között évi 17 milliárd forint öntözési célú költségvetési forrás biztosítja a hazai vízgazdálkodás ilyen irányú fejlesztését.
- A kutatási célok eredményesebb megvalósítása érdekében a vállalati kutatás-fejlesztés támogatását 32 milliárd forint többletforrás garantálja 2020-ban.
- A fentiek mellett 2019. június 3-tól jegyezhető a legújabb, minden eddiginél kedvezőbb hozamot biztosító, adómentes lakossági állampapír, a Magyar Állampapír Plusz. Az új konstrukció a kamatfizetés révén növeli a magyar emberek jövedelmét és egyben erősíti az

államadósság kiegyensúlyozott hazai finanszírozását.

A gazdaságvédelmi akcióterv elemei tehát fejlesztés-ösztönzőek, segítik a kedvező pénzügyi és gazdasági folyamatok fenntartását, valamint a bérek növekedési ütemének megvédését.

A program mellett számos további kormányzati intézkedés szolgálja Magyarország gazdasági eredményeinek megőrzését, melyek főként az adózás, a foglalkoztatás, az oktatás, a vállalati környezet, valamint a közigazgatás területein éreztetik hatásukat.

Adó- és járulékpolitikai eredmények, 2020. évi célkitűzések

Magyarország versenyképességének növelését szolgálja az adórendszer elmúlt években megvalósított átalakítása, a családokat, a munkavállalást, valamint a leghátrányosabb munkaerőpiaci helyzetben lévőket támogató adórendszer kialakítása.

A munka terheinek csökkentése mellett jelentősen mérséklődtek a vállalkozások adóterhei is, a feketegazdaság visszaszorítása érdekében tett intézkedések eredményeképpen pedig javult az adóbeszedés hatékonysága és a fogyasztási-forgalmi adókból származó bevételek is növekedtek. Mindez fedezetet biztosított egyes fontos termékek (például egyes alapvető élelmiszerek, internet, vendéglátás) áfakulcsának célzott csökkentésére.

A korábbi adó- és járulékpolitikai irányelvek mentén 2019-ben sor került a kétgyermekes családok kedvezményének újabb emelésére, így gyermekenként immár 20 ezer forintra nőtt a havonta igénybe vehető kedvezmény összege. A családvédelmi akcióterv részeként 2020. január 1-jétől az életük során legalább négy gyermeket nevelő nők mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól.

A foglalkoztatást érintő közterhek csökkentését segíti elő a 2016 végén megkötött béremelési és adócsökkentési megállapodás.

A szociális hozzájárulási adó 2019. július 1-jétől további 2 százalékponttal 19,5%-ról 17,5%-ra csökken. A reálkereset alakulásának függvényében – 2020 folyamán – további 2 százalékponttal mérséklődhet a szociális hozzájárulási adó kulcsa.

A lakossági állampapír vásárlások ösztönzése érdekében 2019. június 1-je után a vásárolt állampapírok után megszűnik a kamatadó-fizetési kötelezettség.

A vállalkozások adóterhei az elmúlt években jelentősen mérséklődtek. A társasági adókulcs egységesen 9%-ra csökkent, ami számottevően hozzájárul mind a hazai vállalkozások beruházásainak élénkítéséhez, mind Magyarország pozíciójának erősítéséhez a vállalatok letelepedéséért folyó nemzetközi versenyben. A beruházások növekedését támogató további lépésként 2019-től jelentősen megnövekedett a fejlesztési tartalék értékhatára, ösztönözve a profitok visszaforgatását a gazdaságba. További kedvező változás, hogy a korai fázisú vállalkozásokban szerzett részesedésekre vonatkozó jelenlegi társasági adóalap kedvezmény értékhatára enyhítése került. Emellett az energiahatékonysági célokat szolgáló kedvezmények kiszélesítése – a beruházások fellendülésén túl – a kormány környezetvédelmi céljainak elérését is elősegíti, hozzájárulva a fenntartható fejlődés érdekében tett magyar lépésekhez. 2020-tól a társasági adóban, az innovációs járulékból, valamint az energiaellátók jövedelemadójában megszüntetésre kerül az adóelőleg-feltöltési kötelezettség. Folytatódnak az adórendszerben megvalósított beruházásösztönző lépések, melyek keretében a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó fejlesztési adókedvezmény értékhatára 500 millió forintról – 3 lépésben – fokozatosan csökken.

A kisvállalati adó (kiva) átalakításával az adórendszer 2017-től még kedvezőbb adózási környezetet teremtett a növekedésre képes kis- és középvállalkozások számára is. Az adó

számítása jelentősen egyszerűbbé és kedvezőbbé is vált azáltal, hogy a vállalkozásba visszaforgatott jövedelmet már nem terheli.

Az áttérés elősegítése érdekében az elmúlt években folyamatosan emelkedtek az adónem foglalkoztatotti létszámban és bevételben meghatározott jogosultsági határai. Ez szintén jelentős tehercsökkenést jelentett a beruházni vágyó, dinamikusan fejlődő kisvállalkozásoknak. Tekintettel arra, hogy az adónem kiváltja a szociális hozzájárulási adót és a társasági adót, összhangban az utóbbiakat érintő intézkedésekkel, a kiva 16%-os kulcsa 2017-ben 14%-ra, 2018-ban pedig 13%-ra csökkent.

Mindezeknek köszönhetően az adónem népszerűsége jelentősen növekedett, az adózók száma 2016-hoz képest 2019-ben több mint hatszorosára nőtt. A szociális hozzájárulási adó kulcsának csökkentését a kiva adókulcsának változása is követi, így 2020-tól 13%-ról 12%-ra csökken a kisvállalati adó kulcsa.

További kedvező változás, hogy a reklámadó 2020. január 1-jétől felfüggesztésre kerül.

A fogyasztási-forgalmi típusú adók esetén a gazdaságvédelmi akciótervnek megfelelően a szálláshelyi szolgáltatásra vonatkozó áfa kulcsa 18%-ról 5%-ra csökken. Egyúttal a 4%-os turizmusfejlesztési hozzájárulás kerül kiterjesztésre a fenti szolgáltatásokra, amely hozzájárul az ágazati fejlesztések finanszírozásához.

Továbbra is kiemelt cél az adminisztrációs terhek csökkentése az adóeljárársban, csakúgy, mint az adómorál, illetve az adózók és az adóhatóság kapcsolatrendszerének javítása, valamint az együttműködés és az önkéntes jogkövetés további ösztönzése. Az adórendszer egyszerűsítése érdekében 2020-tól az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) kivezetésre kerül. A gazdaságvédelmi akciótervnek megfelelően csökken az adórendszer töredezettsége a nyugdíjjárulék, a természetbeni egészségbiztosítási járulék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék, valamint a munkaerő-piaci járulék helyett jövő évtől az adórendszerben megjelenő egységes járulékknak köszönhetően.

A most benyújtott költségvetési törvényjavaslatban a kormány már számol a gazdaság fehéritését célzó további intézkedések hatásaival. Ezen intézkedések – a költségvetés számára érdemi többletbevételeket és a gazdasági verseny tisztulását eredményező lépésekhez hasonlóan – az elektronikus fizetési lehetőségek kiterjesztésére és az on-line adatforgalom lehetőségeinek bővebb használatára fókuszálnak.

A munkalapú gazdaság erősítése a teljes foglalkoztatás eléréséért

A magyar gazdaság növekedésének fenntartását segíti a munkalapú gazdaság erősítése. A kormány kiemelten kezeli a foglalkoztatási szempontokat, célkitűzése, hogy Magyarországon mindenkinek megérje dolgozni, és az emberek elsődlegesen munkajövedelemből biztosítsák a megélhetésüket.

A munkalapú társadalom építésére irányuló törekvések egyik legjelentősebb érdemének tekinthető, 2016 végén megkötött béremelési és adócsökkentési megállapodás egyszerre jelenti a bérfelzárkózást, illetve a vállalatok hatékonyságjavító törekvéseinek párhuzamos ösztönzését. A megállapodás eredményeként erősödik a magyar gazdaság munkahelyteremtő és munkaerő-megtartó, illetve jövedelemtermelő és versenyképessége.

A magyar gazdaság erősödésére és a versenyszférában kialakult munkaerőhiányra tekintettel prioritás a gazdaságban rejlő munkaerő-tartalékok mozgósítása annak érdekében, hogy a pályakezdő fiatalok, a kisgyermekes anyák, a közfoglalkoztatottak, az álláskereső, valamint a dolgozni vágyó inaktív, tartós munkanélküliek minél nagyobb számban lépjenek be vagy térjenek vissza a munka világába.

A teljes foglalkoztatás elérése érdekében a kormány célja a munkaerő országon belüli mobilitásának elősegítése, és ennek egyik eszközeként a munkásszállások építésének, felújításának ösztönzése.

A munkásszállások kialakításának támogatásával a kormányzat már 2017 tavaszán egy új foglalkoztatáspolitikai eszközt vezetett be, mellyel – központi munkaerő-piaci program keretében – mostanra az önkormányzatok és társulásai, valamint a 100%-ban önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok részesülhetnek támogatásban. Mindezekon túl – a program 2019 őszi kiterjesztésével – már a magántulajdonú vállalkozásoknak is lehetősége nyílik munkásszállás-építési vagy -felújítási támogatás igénybevétele, ami hozzájárul a munkavállalói elvárásoknak is megfelelő lakhatási körülmények biztosításához, és ezáltal – a vállalatok munkaerőigényéhez illeszkedően – a munkavállalók mobilitásának ösztönzéséhez.

Az oktatási ágazat fejlesztése

A gazdasági növekedés egyik legfontosabb tényezője a megfelelően képzett, minőségi munkaerő. A versenyképes munkaerő-kínálat biztosítása érdekében ezért kiemelten fontos a nyelvtanulás intenzitásának növelése, az idegen nyelvi oktatás módszertanának fejlesztése. Mindez hozzájárul a hatékonyabb munkaerőpiaci részvételhez, és ezáltal hazánk versenyképességének erősítéséhez.

Az idegen nyelvi stratégia részeként a 2019/2020. tanévtől kezdve lehetőség nyílik a gimnáziumi és szakgimnáziumi 9. és 11. évfolyamos tanulók célnyelvi országokba történő kétéves kiutazására iskolai, csoportos, vagy egyéni pályázat révén. A program célja a tanulók nyelvtudásának fejlesztése, különösen az idegen nyelvi kommunikáció terén.

A szakképzési rendszer megújítása kiemelt fontosságú a kormány számára. Az átalakításhoz kidolgozott stratégiában megfogalmazott célok az európai uniós támogatási célokkal találkoznak. Így a korábbiakhoz képest hangsúlyosabban, nagyobb arányban kerülhet sor uniós források bevonására az egyes szakképzési programok finanszírozásához.

A vállalati környezet és az államigazgatás hatékonyságának fejlesztése

A vállalati környezet javítására külön hangsúlyt fektet a kormány a vállalkozók adminisztratív terheinek további csökkentése és a felnőttképzés modernizálása érdekében. A hazai vállalatok hozzáadott értékének és termelékenységének növelését segíti elő a kis- és középvállalatok digitalizációjának erősítése is.

Az állam – a bürokráciacsökkentés és a szolgáltató állam jegyében – törekszik arra, hogy minél szélesebb körben biztosítsa az elektronikus ügyintézés lehetőségét, erősítse az ügyfélbarát és szolgáltató jellegét, egyszerűsítse a folyamatokat, valamint mérsékelje az adminisztrációs terheket.

A Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia megvalósítása folytatódik, ami a hagyományos állományvédelmi célú digitalizálást meghaladva elősegíti a közgyűjteményi tartalmak minél szélesebb körű, akadálytalan hozzáféréseinek biztosítását, ezzel hozzájárul ahhoz, hogy a digitális kompetenciáik fejlődjenek és a magyar kulturális örökség mindenki számára elérhetővé váljon.

c) Fejlesztések a gazdasági növekedés ösztönzésére

A magyar gazdaság növekedési képességének fenntartását szolgálják – többek között – az alábbi beruházások és fejlesztések:

Az egészségügy korszerűsítése

Az Egészséges Budapest Program keretében 2020-ban folytatódik a fővárosi és Pest megyei egészségügyi szakellátások fejlesztése, az érintett intézmények infrastrukturális megújítása, a

szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítése, valamint a sürgősségi esetek ellátásának hatékonyabbá tétele. Folytatódik az Országos Mentőszolgálatnál új mentőgépjárművek és mentéstechnikai eszközök beszerzése, és elkülönített források szolgálják a „Családbarát Szüléset” program megvalósítását és az Országos Sportegészségügyi Intézet végleges elhelyezésével összefüggő fejlesztést.

A vidék népességmegtartó erejének növelése

A vidék vonzerejének erősítése, a területi egyenlőtlenségek csökkentése és a kistelepüléseken élő emberek életminőségének javítása érdekében a Magyar Falu Program egyik pilléréként folytatódik az 5000 fő alatti lakosságszámú kistelepülések megközelíthetőségének javítása, az ezen településeket érintő közutak és közlekedési célú létesítmények felújítása.

Folytatódik a vidéki nagyvárosok modernizációját és versenyképességét erősítő, kulturális vonzerejüket növelő és a vidéken élő magyar emberek életszínvonalának javulását megalapozó Modern Városok Program végrehajtása.

A közúti közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Az infrastruktúrafejlesztési program keretében folytatódik az autópályák országhatárig való elvezetése, a régióközpontok gyorsforgalmi úthálózatba történő bekapcsolása, illetve térségi fejlesztési elemekre a közútfejlesztés. A ma mintegy 1400 kilométeres magyar gyorsforgalmi hálózat teljes hossza az előttünk álló időszakban 2000 kilométer fölé nő. A hazai sztrádák az ország minden részében a nemzetközi hálózatba kapcsolódó, európai színvonalú hozzáférést biztosítanak majd az autósoknak, fuvarozóknak.

A vasúthálózati infrastruktúra fejlesztése

Az uniós társfinanszírozású vasúti projektek mellett – a Budapest-Belgrád vasútvonal magyarországi szakaszának fejlesztésén felül – hazai költségvetési forrásból folytatódnak egyes, gazdasági növekedést szolgáló vasúti infrastrukturális beruházások, így például a Békéscsaba, Hódmezővásárhely, Szeged és Szabadka térsége elővárosi közlekedésének fejlesztése, a Közép-Duna menti térség vasúti felújításai és a debreceni Észak-Nyugati Gazdasági Övezet kialakításával összefüggő vasúti infrastruktúra beruházások.

A hazai agrárium versenyképességének erősítése

A mezőgazdaság versenyképessége és termelékenységének javításának egyik eszköze Magyarország öntözési potenciáljának hatékonyabb kihasználása. Az ilyen irányú igények utóbbi éveket jellemző erősödésére tekintettel a kormány ösztönzi az öntözéses gazdálkodás elterjesztését, a meglévő lehetőségek jobb kihasználását és az öntözés fejlesztését.

d) Az életpályaprogramok folytatása, további bérrendezésekkel a közfeladatot ellátók anyagi megbecsülésének növelése

A közszolgálati dolgozók anyagi és erkölcsi megbecsülését az elmúlt években is számos intézkedés erősítette, melyek jövőre is kiemelt hangsúlyt kapnak a költségvetésben.

A kormány 2012 óta az ágazati sajátosságokat figyelembe vevő életpályák és bérintézkedések mentén rendezi a közszféra illetményhelyzetét. Ennek során átfogó életpálya programokat vezetett be (például a pedagógusok, rend- és honvédelmi hivatásosok, kormánytisztviselők esetében), illetve egyéb bérintézkedéseket hozott (ilyen például az egészségügy többlépcsős béremelése vagy az igazságügyi dolgozók illetményemelése).

A költségvetés fedezetet nyújt az egészségügyi ágazatban korábban végrehajtott béremeléseken túl egy újabb, többlépcsős bérfelújítás megvalósítására. Az intézkedés nyomán az egészségügyi szakdolgozók bére a 2018. évi bérükhöz képest 2022-re átlagosan 72%-kal emelkedik. A bérfelújítási program keretében az állami, helyi önkormányzati,

egyházi vagy a vallási tevékenységet végző szervezet tulajdonában és fenntartásában álló védőnői szolgálatok által foglalkoztatott védőnők már az idei év közepétől az egészségügyi szakdolgozókkal azonos mértékű bérezésben részesülnek.

Rendelkezésre áll a forrás továbbá a rendvédelmi igazgatási alkalmazottak illetményének növelésére, a bölcsődei humánerőforrás anyagi elismerésére, az Országgyűlésről szóló törvényben meghatározott képviselői juttatások, illetve köztisztviselői illetmények növelésére, a kormányzati igazgatásról szóló törvény szerinti illetményemelés következő ütemére, valamint az Állami Számvevőszék foglalkoztatottjai illetményének nemzetgazdasági átlagkeresethez kötött növekedésére.

Fentiekén túl a költségvetés számszakilag és szabályrendszerében is lehetőséget nyújt további ágazatokban, foglalkoztatotti csoportokban életpályák indítására, folytatására és egyéb bérrendezésekre a 2020. év vonatkozásában. Ezek tekintetében azonban a kormány a későbbiekben hoz döntést a költségvetés biztosította keretek között.

e) Időskori biztonság megteremtése

A kormány 2020-ban is prioritásként kezeli a nyugdíjasok erkölcsi és anyagi megbecsülésének érvényre juttatását, az elért eredmények megőrzését, a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságának biztosítását.

Az inflációt követő nyugdíjemelés garantálja a nyugdíjak vásárlóerejének megőrzését. A kormány kiemelt célja emellett továbbra is, hogy a nyugdíjasok is kedvezményezettjei legyenek a hazai gazdasági folyamatok kedvező alakulásának. Az aktív dolgozók sikeréhez hozzájárult a mostani nyugdíjasok munkája, melynek elismerését szolgálja a havi ellátásokon túl a nyugdíjprémium intézménye. A kormány gazdaságpolitikájának eredményeként 2020-ban már a harmadik egymást követő évben kerülhet sor nyugdíjprémium kifizetésére, melynek fedezete a költségvetésben biztosított.

f) Magyarország és a magyar emberek biztonságának garantálása

A magyar emberek védelme és biztonságuk megőrzése érdekében a kormány továbbra is kiáll a határaink védelme és a nemzeti szuverenitás megőrzése mellett.

A kormány eddig és ezt követően is minden szükséges intézkedést megtett és megtesz a magyar emberek biztonsága érdekében, így a 2020. évi költségvetésben is biztosítja a szükséges forrásokat a határok védelmére, a Magyar Honvédség eszközeinek biztosítására annak érdekében, hogy Magyarország időben és hatékonyan tudjon reagálni az esetleges külső fenyegetettségre, terrorveszélyre és a migrációra.

III. Magyarország és az Európai Unió költségvetési kapcsolatai

1. Gyorsuló forráslehívás és versenyképesebb gazdasági, társadalmi szerkezet

A rendelkezésre álló 12 ezer milliárd forint uniós forrás ütemezett, gyors lehívása mellett ebben a periódusban az elsődleges cél az, hogy a források felhasználása erősítse a versenyképes gazdasági szerkezetet. Ennek érdekében a vállalkozások általános, illetve energetikai, infokommunikációs fejlesztéseit, a kutatás-fejlesztést és innovációt, a kiemelt turisztikai fejlesztéseket és a foglalkoztatás növelését 2020-ban továbbra is jelentős támogatás szolgálja. Ezt egészítik ki a területi szereplők (megyék, megyei jogú városok) intézkedései, melyek a gazdaságfejlesztési hangsúly mellett a közszolgáltatásokat és a helyi közösségi kezdeményezéseket is támogatják. Az egészségügyi és szociális ágazat fejlesztéseire, valamint a társadalmi befogadásra fordított források jelentős mértékben elősegítik a leszakadó rétegek felzárkózását.

Az infrastrukturális – közúti, vasúti, városi közlekedési, közmű-infrastruktúra és az árvízvédelmi – projektek 2020-ban is kiemelkedő mértékű, több száz milliárd forintos támogatások révén valósulhatnak meg, továbbá folytatódik a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást segítő, a települési vízellátással, szennyvízkezeléssel, a hulladékgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések, illetve a megújuló energiaforrások felhasználásának növelését szolgáló projektek támogatása.

2. Uniós programok alakulása

Magyarország és az Európai Unió költségvetési kapcsolatait a 2014-2020 közötti uniós költségvetés keretében rendelkezésre álló források felhasználása és a közös költségvetéshez történő hazai hozzájárulás összege határozzák meg.

A kormány döntésével túlléphető (ún. felülről nyitott) uniós előirányzatok továbbra is garantálják, hogy ne legyen se pénzügyi, se szabályozási akadálya az uniós források felhasználásának, az ezekhez biztosítandó államháztartási (központi költségvetési) finanszírozás összege pedig biztosított az egyes fejezetek költségvetésében.

A 2020. év jellemzője, hogy a gyorsuló végrehajtás és az előlegekkel való elszámolás miatt – nagyságrendileg változatlan kiadás mellett is – nő a 2014-2020-as időszakhoz kapcsolódó uniós bevételek lehívása. A 100%-os forrásfelhasználás, valamint a pénzügyi és eredményességi mutatók teljesítése érdekében – a kormány egyetértésével – lehetőség van 100% feletti kötelezettségvállalására is.

A kohéziós politikai programok keretében összesen több mint 7600 milliárd forint összegű fejlesztési forrás áll a kedvezményezettek rendelkezésére, melyre a többlet-kötelezettségvállalás lehetőségével élve, ez idáig 107%-os kötelezettségvállalás történt.

A Vidékfejlesztési Program keretében további 1300 milliárd forint uniós forrás használható fel, mely összeg szintén teljes egészében meghirdetésre került, a kötelezettségvállalás szintje pedig eléri a 101%-ot.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (Connecting Europe Facility, CEF) célja a transeurópai hálózatokon a közlekedési, energetikai és távközlési beruházások finanszírozása. Magyarország a saját tagállami keretét teljes egészében lefedte nyertes pályázatokkal.

A korábbi időszakhoz hasonlóan 2020-ban is több jogcímen érkeznek olyan jelentős összegű támogatások hazánkba, amelyek a hazai költségvetésben nem jelennek meg, felhasználásukra azon kívül kerül sor. Ennek oka, hogy e támogatásokhoz nem kapcsolódik kötelező nemzeti társfinanszírozás, továbbá a kedvezményezettek körének, a támogatások összegének meghatározása nem a magyar hatóságok feladata, a jogosultsági kritériumokat ugyanis közösségi jogszabályok vagy az Európai Bizottság döntése határozza meg.

A költségvetésen kívüli támogatások között összegükben – az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott – területalapú támogatások dominálnak, amelyek 2020. évi várható kifizetése 413 milliárd forint. Az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának végrehajtását szolgáló másik közvetlen támogatási jogcím, az ún. agrárpiaci támogatások (belpiaci, külpiaci és exporttámogatások), melyből a belpiaci támogatások egy részéhez (Igyál Tejet Program, Iskolagyümölcs Program, Méhészeti Nemzeti Program stb.) kötelezően kapcsolódik nemzeti kiegészítés. Az agrárpiaci támogatási jogcímen 16 milliárd forint uniós támogatással lehet számolni.

Magyarország – az Európai Unió tagjaként – részt vesz az uniós költségvetés finanszírozásában. A 2020. évi hozzájárulást az uniós költségvetés várható kiadási főösszege és a forint euróhoz viszonyított, 2019. december végi árfolyama fogja pontosan meghatározni,

összhangban a 2014-2020. közötti időszakra elfogadott keretekkel.

IV. Az államháztartás központi alrendszere hiányának finanszírozása, az adósság kezelése, az adósság alakulása

1. A hiány finanszírozása és a központi költségvetés adósságának kezelése

Az elmúlt években tovább javult az államadósság-kezelés feltételrendszere. A magyar államadósság ráta folyamatosan csökken, a fiskális politika stabil, a hiány alacsony és a monetáris politika is támogató.

A nemzetközi tőkepiaci, állampapír-piaci helyzet alapvetően kedvező, azonban a korábbi rendkívül alacsony inflációhoz képest a jelenlegi magasabb infláció mellett a hozamszint lassú növekedése várható. Az Európai Központi Bank a kedvező banki hitelezési feltételek megőrzése érdekében a laza monetáris kondíciókat az eurozónában továbbra is fenntartja. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) 2019-től fokozatosan kivezeti a nem hagyományos eszközeit, ugyanakkor a továbbiakban is fenntarthatja a jelenlegi laza monetáris kondíciókat. Emellett a magyar állampapírok relatív helyzete folyamatosan javul, amit a magyar államadósság hitelbesorolásának javulása is mutat. Az alacsony hiány miatti nettó állampapír kibocsátást, értékesítést a stabil és jelentős hazai (lakossági) megtakarítás biztosítja, amelynek további nagyarányú növelésével a külföldi finanszírozás elkerülhető. A korábbi évek tapasztalatai alapján mindemellett az államadósság-kezelés továbbra is kellő összegű tartalékokkal bír, amivel előre nem látott külső sokkok esetén, vagy az uniós előleg felhasználás felgyorsulásakor is töretlenül biztosítható a költségvetés és az adósság finanszírozása.

Az államadósság-kezelési stratégia célkitűzése, hogy 2020-ban is megőrizze az elmúlt években elért stabil finanszírozási helyzetet, amelynek keretében változatlanul három fő cél érvényesül: egyrészt az államadósság GDP-hez viszonyított arányának további csökkentése, másodsorban a devizaadósság részarányának fokozatos csökkentése, harmadsorban a lakosság részvételének növelése az államadósság finanszírozásában. További stratégiai célkitűzések a forintpiac továbbfejlesztése, a piaci likviditás erősítése és a lakossági állampapír állomány futamidejének növelése, középtávon a 2018. évi lakossági állomány megduplázása. A 2020. évi finanszírozási terv kidolgozása és a kamatkiadási és -bevételi előirányzatok tervezése ezen elvek figyelembevételével történt.

E stratégia keretében a hiány és a lejáró adósság finanszírozása döntően forint állampapírokkal történik. Az elmúlt években végrehajtott sikeres futamidőhosszabbítási műveletek (például államkötvény-visszavásárlások és csereaukciók) révén 2020-ban is alacsony a lejáró forintkötvény mennyiség, azaz ebből a szempontból is csökkentek az adósság újrafinanszírozásával kapcsolatos kockázatok. A bevezetésre kerülő Magyar Állampapír Plusz értékesítésével a korábbi lakossági állampapír kínálat egyszerűsítésére kerül sor. A közvetlenül a lakoságnak értékesített állampapírok növelik a belföldi befektetői bázist, és megbízható finanszírozást jelentenek az állam számára.

2020-ban összesen 2,0 milliárd euró nemzetközi devizakötvény, 0,4 milliárd euró belföldi devizakötvény, valamint 0,1 milliárd euró nemzetközi pénzügyi szervezetektől felvett hitel visszafizetése esedékes. A 2,5 milliárd euró összegű devizalejárat 0,14 milliárd euróval több a 2019. évi tervezett deviza lejáratoknál, amelynek finanszírozása kedvező belföldi kereslet esetén a belföldi állampapírpiacra valósulhat meg. Ezen kívül a hazai kisbefektetők körében sikeres, az eurózóna inflációjához kötött kamatozása, euró denominációjú Prémium Euró Magyar Államkötvény értékesítése is hozzájárul a devizalejáratok refinanszírozásához. 2020-ban is jelentős volumenű fejlesztési célú, kedvező kamatozásaú hitel felvétele várható a Nemzetközi Fejlesztési Intézményektől, amely külföldi, hosszú futamidejű forint forrás bevonását jelenti majd a hazai fejlesztési, beruházási programok megvalósításához.

2. A központi költségvetés adósságának és kamatának alakulása

2.1. A központi költségvetés adósságának 2020. évi alakulása

A központi költségvetés Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) szerint számított nominális adóssága 2020-ban 30 939,0 milliárd forintot érhet el a tervek szerint, így a GDP arányában várhatóan 63,4%-ra csökken a 2019. év végére várható 66,4%-ról.

A központi költségvetés adósságán belül a devizaadósság részaránya a 2019. évben várható 17,2%-ról 2020-ban tovább mérséklődik 14,4%-ra.

2.2. A költségvetés adósságával kapcsolatos folyó kiadások és bevételek

A nettó pénzforgalmi kamatkidadások növekednek, a 2020-ra várható 1045,3 milliárd forintos kiadás 93,4 milliárd forinttal magasabb a megelőző évinél, és a GDP 2,14%-át teszik ki. A nettó kamatkidadások növekedése részben a nominálisan növekedő államadósságnak, a lakossági állampapír-állomány jelentős emelkedésének a következménye, részben pedig az elmúlt időszakban megkezdődött és a 2020. évre prognosztizálható hozamnövekedés kiadásnövelő hatása.

Az eredményszemléletű nettó kamatkidadások 2020-ban a GDP 2,1%-át érik el.

Az adóssággal kapcsolatos pénzforgalmi kamatbevételek 2020-ban 32,4 milliárd forintot tesznek ki. A bevételek összegét döntően a hiányt finanszírozó államkötvények aukciós értékesítése során kapott bevétel, valamint a lakossági állampapíroknál az értékesítés folyamán megfizetett felhalmozott kamatokból adódó bevétel teszi ki.

V. A kormányzati szektor hiánya és adóssága az Európai Unió módszertana szerint

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) előírásainak megfelelően ez a fejezet a 2020. évre tervezett adatok alapján ismerteti az államháztartás alrendszeri költségvetési egyenlegének összefüggését és kapcsolatát a 479/2009/EK rendelet szerinti kormányzati szektor hiányával, továbbá az ugyanott meghatározott kamatkidadásokat figyelmen kívül hagyó elsődleges egyenlegmutatóval.

Az államháztartás költségvetési egyenlegének összefüggése és kapcsolata a maastrichti deficitmutatóval és elsődleges egyenleggel (a GDP százalékában)	2020. évi előirányzat
Államháztartás pénzforgalmi egyenlege	-0,8
Alrendszerenkénti bontásban:	
- központi költségvetés pénzforgalmi egyenlege	-0,7
- TB alapok pénzforgalmi egyenlege	0,0
- elkülönített alapok pénzforgalmi egyenlege	0,0
- helyi önkormányzatok pénzforgalmi egyenlege	-0,1
Maastrichti egyenleg (kormányzati szektor ESA egyenlege)	-1,0
- ESA kamatkidadás	-2,4
- ESA elsődleges egyenleg	1,4
Alrendszerenkénti bontásban:	
- központi költségvetés ESA egyenlege	-1,4
- TB alapok ESA egyenlege	0,1
- elkülönített alapok ESA egyenlege	0,0
- helyi önkormányzatok ESA egyenlege	0,1
- államháztartáson kívüli, kormányzati szektorba sorolt szervezetek egyenlege	0,2
GDP	48 779

Az eltérések kerekítésből adódnak

1. Az uniós és az államháztartási elszámolások főbb módszertani eltérései

Az uniós statisztikai szabványok által definiált kormányzati szektor nagyobb szervezeti kört foglal magában, mint az államháztartás. Mindazon szervezetek beletartoznak, amelyek tevékenységük során közjavakat állítanak elő, a nemzeti jövedelem és a nemzeti vagyon elosztásában vesznek részt, irányításukat a kormányzati szervek végzik, és tevékenységük ellenértékében 50%-nál kisebb arányt képvisel az árbevétel. A kormányzati szektor statisztikai fogalma szervezeti besoroláson alapul, valamely szervezet vagy beletartozik, vagy nem. A korábbi, statisztikai hatóságok által követett gyakorlat az volt, hogy legalább 3-5 éves tartós tendencia alapján ítélték meg az adott szervezet gazdasági magatartását és így szektorbesorolását. Jelenleg egy új szervezetet lehetőleg már megalakulásakor, az üzleti tervek alapján be kell sorolni a megfelelő szektorba.

A fenti statisztikai ismérvek alapján a 2020. évi költségvetés tervezési időszakára a kormányzati szektorba tartozó, államháztartáson kívüli szervezetek száma meghaladta a négyszázharmincat.

Az uniós módszertan – a szervezeti kör különbözőségén túl – a számbavétel időpontját, értékét, az elszámolandó tranzakciók körét illetően is eltér az államháztartási elszámolásoktól. Az alkalmazandó uniós módszertant, az ESA2010 nemzeti számlarendszert, egy uniós tanácsi rendelet¹ tartalmazza, amely a magyar jogrend részévé vált.

2. A kiemelt mutatószámok

Az uniós tagországoknak évente két alkalommal (március és szeptember végéig) kell hivatalos jelentésben, az ún. áprilisi és októberi EDP Notifikációban közölniük a két kiemelt kormányzati mutatót: a kormányzati szektor adósságát és hiányát. A Központi Statisztikai Hivatal állítja össze a Notifikációs jelentést (a továbbiakban: Jelentés) valamennyi tényidőszakra a nem pénzügyi számlák tekintetében, a Magyar Nemzeti Bank a pénzügyi számlák körében, míg a Pénzügyminisztérium számolja ki és teszi a Jelentés részévé az adott évi várható értékét mind a kormányzati szektor hiányának, mind az adósságának.

A maastrichti hiánymutató és a hazai deficitmutató tartalmi eltérése elsősorban a szervezeti kör különbözőségéből és az eredményszemléletű számbavételből (például adóknál és járulékoknál, dologi kiadásoknál, beruházásoknál, béreknél, kamatoknál), valamint a pénzügyi műveletek kiszűréséből adódik, de más jellegű tételek is befolyásolják azt.

Az adósságmutató értékét és viszonyszámát nemcsak az adósságállomány alakulása, számbavételének módja befolyásolja, hanem az is, hogy a kormányzati szektoron belüli szervezetek milyen nagyságrendben birtokolnak ezekből az adósságokból. A költségvetési/zárszámadási prezentáció a központi költségvetés könyv szerinti értéken nyilvántartott, hitelviszonyból származó bruttó adósságáról ad számot.

A maastrichti adósságmutató a statisztikai értelemben vett kormányzati szektor (az államháztartáshoz képest a besorolt szervezetekkel nagyobb szervezeti kör) konszolidált bruttó adósságát névértéken fejezi ki. A konszolidálás a kormányzati szektoron belüli adósságelemeket (például az Egészségbiztosítási Alap likviditási hitelét a Magyar Államkincstártól, a helyi önkormányzatoknál lévő állampapírokat) kiszűri. A túlzotthiány-eljárás referenciaértékeként választott adósság bruttó szemléletű mutató: a különböző pénzügyi instrumentumokban fennálló kötelezettségek nem csökkenthetők (nem nettósíthatók) az azonos instrumentumokban fennálló követelésekkel (például külföldi tartozásaink nem nettósíthatóak a külfölddel szembeni követelésekkel, például egyes fejlődő

---

¹ Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Text with EEA relevance)

országoknak nyújtott kormányhitelekkel), és nem csökkenthetők a más instrumentumban fennálló követeléssel sem. A névértéken számított adósság a visszaváltáskor ténylegesen fizetendő érték szerinti számbavételt jelenti.

A származtatott pénzügyi eszközök piaci termékek, névértékkel nem rendelkeznek, ezért nem részei az uniós adósságmutatónak. A magyar államháztartási számviteli szabályok szerint a diszkont-értékpapírokat kibocsátási áron tartják nyilván, így a kibocsátási és a visszaváltási értékük (névértékük) különbözete az Államadósság Kezelő Központ Zrt. (ÁKK) által nyilvántartott értékpapír-adósságot növeli.

Az ÁKK által kimutatott központi költségvetés bruttó adósságán és a besorolt szervezetek hitelviszonyon alapuló adósságán felül egyes speciális ügyletek (például Gripen-bérlet, PPP-kötelezettségek, Diákhitel2 konstrukció) is beletartoznak a maastrichti adósságállományba.

VI. A strukturális egyenleg alakulása

A strukturális egyenleg a kormányzati szektornak a gazdaság ciklikus hatásaitól és az egyszeri tételektől megtisztított egyenlege. Az egyenleg ciklikus komponensének számítása 0,45 nagyságú együtthatóval történik. Az együttható azt jelenti, hogy az államháztartás egyenlege 0,45 százalékponttal változik, amennyiben a GDP (változatlan szerkezetben) 1%-kal eltér a potenciális kibocsátástól. 2020-ban a kibocsátási rés értéke (a tényleges és a potenciális GDP százalékos eltérése) 0,2%-ra valószínűsíthető, így a ciklikus komponens a GDP arányában várhatóan 0,1%-ot tesz ki. A strukturális egyenleg mértékét 2020-ban egyszeri tétel nem befolyásolja. Mindezen tényezők figyelembevételével a 2020. évi eredményszemléletű költségvetési hiánynak 1,1% GDP-arányos strukturális hiány feleltethető meg.

A középtávú költségvetési cél (MTO) a strukturális egyenlegre meghatározott célérték, mely 2020-tól a GDP 1,0 %-ának megfelelő strukturális hiányt jelent. A tervezett hiánypálya révén a költségvetési politika anticiklikus puffert képez, ami az államháztartás közép- és hosszú távú stabilitását támogatja és a gazdasági sokkoknak való ellenálló képességét erősíti. Ezzel összhangban a strukturális egyenleg megfelelő ütemben, a gazdaság magas ütemű növekedési pályájának veszélyeztetése nélkül érdemben közeledik az MTO-hoz, és a hosszú távú fenntarthatóságot erősítő demográfiai és versenyképességi programok folytatásával középtávon túlteljesíti a célkitűzést.